

Voorwoord

De behoefte een notitie te wijden aan het onderwijsbeleid in Haarlemmerliede en Spaarnwoude is ingegeven door de recente ontwikkelingen waarin een belangrijke rol is weggelegd voor de gemeentelijke overheid. Een groot aantal beleidsterreinen is vanuit de Rijksoverheid gedecentraliseerd naar de gemeente. Dat schept voor de gemeente een aantal nieuwe taken waar wij op een verantwoorde wijze inhoud aan dienen te geven.

In hoofdstuk 1 vindt u de inleiding en aanleiding van de ontwikkelingen in het onderwijs. In hoofdstuk 2 komen de gedecentraliseerde verantwoordelijkheden aan de orde. In hoofdstuk 3 worden de ondersteunende vakken en instellingen besproken. Hoofdstuk 4 geeft aan het gemeentelijk beleid ten behoeve van het bestrijden van achterstanden en de leerplicht. Hoofdstuk 5 besteedt aandacht aan het openbaar onderwijs.

Hoofdstuk 1

1.1. Inleiding

De rol van de gemeente op het terrein van onderwijsbeleid is ingrijpend veranderd. Was er voorheen sprake van een beheersmatige rol, door toepassen van regelgeving en in standhouding van onderwijsvoorzieningen, nu zal de lokale overheid integraal beleid moeten voeren op diverse facetten van het onderwijs.

Lokaal onderwijsbeleid vereist samenwerking op lokaal niveau. Die gewenste lokale samenwerking komt niet vanzelf tot stand. De rijksoverheid heeft de rol van de voortrekker neergelegd bij de gemeenten. De gemeenten worden geschikt geacht de integrale belangen af te wegen en de regie- rol op zich te nemen.

1.2 . Historische schets

De rol die de gemeentelijke overheid toebedeeld heeft gekregen is het gevolg van een langdurig ontwikkelingsproces van nieuwe bestuurlijke verhoudingen in het onderwijs. De start van dit proces ligt midden jaren tachtig waarbij het streven naar meer eigen verantwoordelijkheid werd uitgesproken tijdens het ASchevenings Beraad@ . Door de toenemende handelingsvrijheid van de scholen werd het voor het ministerie in Zoetermeer onmogelijk zaken centraal en uniform te regelen.

In de nota ALokaal onderwijsbeleid@ van staatssecretaris Netelenbos van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen uit juni 1995 werden de veranderingen op het lokaal onderwijsbeleid aangekondigd. De gemeenten hebben verantwoordelijkheden gekregen voor een aantal onderwijszaken die voorheen vanuit de rijksoverheid werden geregeld.

Het gaat hierbij onder andere om:

- * huisvesting van primair onderwijs (per 1-1-1997)
- * achterstandsbeleid (per 1-8-1997)
- * schoolbegeleiding (per 1-8-1998)
- * onderwijs in allochtone levende talen OALT (per 1-8-1997)

De gemeente krijgt de rol van regisseur en moet zorgen voor coördinatie en afstemming van onderwijsbeleid met andere beleidsterreinen. De regie- rol betekent niet dat de gemeente zelf beleid gaat bepalen, de scholen zijn en blijven eerst aangesprokenen. De gemeente

moet zich dus bezinnen op de rol die ze momenteel vervult in het onderwijsbeleid, voor openbaar en bijzonder onderwijs, en de rol die ze in de toekomst moet vervullen.

1.3. Gemeenteschets

De gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude bestaat uit 4 kernen: Halfweg, Haarlemmerliede, Spaarndam en Spaarnwoude. Het aantal inwoners is ongeveer 5500. De gemeente is de groene buffer tussen de grote steden Amsterdam en Haarlem.

Er zijn in totaal 5 basisscholen, een openbare school (Margriet), 2 katholieke, 1 interconfessionele (De Adalbertusschool in Spaarndam) en 1 protestantse school verspreid over drie dorpen.

Er zijn geen scholen voor voortgezet onderwijs. De leerlingen bezoeken voornamelijk de scholen voor voortgezet onderwijs en speciaal onderwijs in de gemeente Haarlem en een klein aantal in Amsterdam en andere gemeenten.

Er zijn per 1-10-2000 1114 leerplichtige jongeren tussen 4 en 17 jaar. Een kwart van hen bezoekt het speciaal en voortgezet onderwijs.

Op de basisscholen in de gemeente zitten niet alleen leerlingen uit de gemeente, er zijn ook veel leerlingen van buiten de gemeentegrenzen die de scholen bezoeken. De openbare school Margriet wordt voor 70% en de katholieke school St.Jozef in Halfweg voor 50% bezocht door leerlingen uit de aangrenzende deelraden van Amsterdam, Osdorp en Geuzenveld. In Haarlemmerliede is 60% van de leerlingen afkomstig uit Haarlem van de aangrenzende woonwijk Zuiderpolder.

Ongeveer 100 jongeren uit Spaarndam-Oost (gemeente Haarlemmerliede c.a.) bezoeken de openbare basisschool in Spaarndam-West (gem. Haarlem).

Per de teldatum 1-10-2000 bezoeken 223 leerlingen de Halverwegeschool in Halfweg
173 leerlingen de Margrietschool in Halfweg
122 leerlingen de Jozefschool in Halfweg
95 leerlingen de Franciscusschool Haarlemmerliede
239 leerlingen de Adalbertusschool Spaarndam

Totaal 852 leerlingen

Hoofdstuk 2.

2.1. Lokaal onderwijsbeleid

In het kader van Lokaal onderwijsbeleid is de gemeente sinds 1 januari 1997 verantwoordelijk voor de huisvesting van het primair en voortgezet onderwijs. Per 1 augustus 1998 is ook de verantwoordelijkheid voor de schoolbegeleiding overgedragen en ligt bovendien de verantwoordelijkheid voor gemeentelijk onderwijsachterstandsbeleid en/of onderwijs in allochtone levende talen bij de gemeente.

Haarlemmerliede en Spaarnwoude kent geen onderwijsvoorrangsgebieden binnen haar grenzen en heeft daarvoor dan ook nooit extra middelen van het ministerie ontvangen. Ook binnen de huidige verruiming voor Gemeentelijk Onderwijs Achterstandsbeleid ontvangt de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude geen budget.

De centrale vraag is: Hoe kunnen wij als kleine gemeente, die geen extra geld ontvangt van de rijksoverheid voor vernieuwend lokaal onderwijsbeleid, toch op het veranderde lokale onderwijsbeleid, met nieuwe taken en verantwoordelijkheden voor de gemeente, inspringen?

In het kader van de gewichtenregeling (voor leerlingen die door achtergrond van ouders of herkomst uit een ander land wordt een hogere vergoeding ontvangen) ontvangen de scholen geen bijdrage met uitzondering van één.

Het aantal kinderen in de extra gewichtenregeling 0,25 0,70 0,90

bedraagt per 1-10-2000 voor de

RKBS St. Franciscus 3 0 0

St. Adalbertus 23 0 7

OBS Margriet 25 0 21

CBS Halverwege 18 3 5

RKBS St.Jozef 5 1 9

De gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude heeft in het lokaal onderwijsbeleid vooral te maken met de thema's huisvesting onderwijs en schoolbegeleiding. Tot voor kort lag het zwaartepunt van het gemeentelijk onderwijsbeleid behalve bij de uitvoering van de wettelijke taken bij twee aanvullende voorzieningen: het logopedie- en het gymnastiek-onderwijs.

De instrumenten die ter beschikking staan om onderwijsbeleid te maken zijn de navolgende:

1. Huisvesting
2. Arbobeleid
3. Leerlingenvervoer
4. Bijdragen vakonderwijs
5. Bijdragen logopedie onderwijs
6. Bijdragen deskundigheidsbevordering

2.2. Decentralisatie van de huisvesting

Als één van de grootste onderdelen van de decentralisatie-impuls mag de overdracht van de huisvestingstaken worden gezien. Per 1 januari 1997 ligt de verantwoordelijkheid voor de huisvestingsvoorzieningen voor het primair onderwijs (nieuwbouw, uitbreiding, inrichting onderwijsleerpakket en meubilair, algehele aanpassing, ingrijpend onderhoud, partiële aanpassing) volledig bij de gemeente.

Op grond van de gemeentelijke verordening huisvesting onderwijs kunnen schoolbesturen aanspraak maken op huisvestingsvoorzieningen.

De middelen uit de post AAndere voorzieningen@ (technisch onderhoud, technische en functioneel verbeterde aanpassingen en vervanging/aanpassing meubilair) komen voor wat betreft de binnenkant en een deel buitenkant van het gebouw bij het schoolbestuur te liggen.

Het gemeentelijk huisvestingsbeleid kan uitsluitend worden gerealiseerd als wij zicht hebben op komende verplichtingen (welke huisvestingsvoorzieningen worden aangevraagd en welke kosten zijn daarmee gemoeid). In overleg met de schoolbesturen is hiertoe een meerjarenplanning opgesteld.

De gemeente en de schoolbesturen worden geconfronteerd met de gevolgen van de decentralisatie. Er is een toename van verantwoordelijkheid voor de afzonderlijke schoolbesturen, maar ook voor de gemeente. De gemeentelijke taken en verantwoordelijkheden zijn fundamenteel gewijzigd. In de wet wordt bepaald dat de gemeente jaarlijks met de schoolbesturen overleg moet voeren over de mogelijke huisvestingsvoorzieningen in het komende jaar. Dit betekent dat voor Ahuisvesting@ een structureel overleg met de schoolbesturen is ingesteld. Om sturing te kunnen blijven geven zijn wij er vooralsnog geen voorstander van de verantwoordelijkheid voor de schoolgebouwen door te decentraliseren naar de bijzondere schoolbesturen. Uiteraard blijft de wettelijke opdracht dat besluitvorming omtrent dit beleid gericht is op overeenstemming en de aanwezigheid van een breed draagvlak.

2.3. Arbobeleid

Het Arbobeleid heeft een Alagere@ rangorde dan Aonderwijsinhoudelijk beleid@.

Een adequate huisvesting wil zeggen dat gebouwen voldoen aan eisen van veiligheid, toegankelijkheid, gezondheid en milieu.

Voor onderwijsinstellingen is de Arbeidsomstandighedenwet met het Arbeidsomstandighedenbesluit Onderwijs van toepassing.

Voor het onderwijs wordt onder arbeidsomstandigheden verstaan de situatie waarin leerlingen, leerkrachten en onderwijs ondersteunend personeel in het schoolgebouw verblijven en allerlei werkzaamheden verrichten, op het gebied van veiligheid en gezondheid. De Arbowet legt verplichtingen op aan de werkgever. In het onderwijs wordt de werkgeversrol vervuld door het schoolbestuur. Het schoolbestuur ziet erop toe dat de gekozen doelstellingen in het kader van het ARBO-beleid worden gerealiseerd. De dagelijkse sturing van het ARBO-beleid is opgedragen aan de directeur van een school en/of een groepsleerkracht. Voor de aanpassingen van de bouwkundige ARBO-eisen zijn de beschikbare huisvestingsgelden bepalend.

De basisgedachte voor de financiering van ARBO-maatregelen voor de huisvesting is, dat de bekostiging door de overheid in overeenstemming is met de ARBO-eisen zoals die uit de brochure Veiligheid, Gezondheid en Milieu volgen.

Dit is de richtlijn voor de interpretatie van de voorschriften voor arbeidsomstandigheden voor het onderwijs.

Dit geldt ook voor de termijnen waar binnen moet worden voldaan aan de ARBO-regelgeving en de cycli van de huisvestingsverordening.

De ARBO-wetgeving volgt de rijksbekostiging van het onderwijs. Wij zullen deze lijn ook hanteren. Wij zijn van mening dat indien een situatie in een schoolgebouw niet (volledig) aan de wettelijke vereisten voldoet, dit niet onmiddellijk hoeft te leiden tot verbouw of het aanbrengen van ingrijpende voorzieningen. Soms kunnen organisatorische verbeteringen al een oplossing bieden.

De gemeente erkent dat er een bestuurlijke taak ligt, die echter zonder geldelijke middelen moeilijk te handhaven is.

Overigens kunnen binnen het jaarlijks te voeren huisvestingsoverleg prioriteiten op dit punt worden bepaald.

Geconcludeerd kan worden dat de uitvoering van de ARBO-wet in eerste instantie een verantwoordelijkheid van de school of het schoolbestuur is. In overleg met de gemeente en op basis van de verordening huisvesting onderwijs kunnen noodzakelijke maatregelen worden bekostigd uit het huisvestingsbudget.

2.4. Leerlingenvervoer

De regeling leerlingenvervoer is gebaseerd op de Wet die laatstelijk is gewijzigd op 29 september 1998 en op artikel 4 van de Wet op het primair onderwijs en deel II van de Wet op het voortgezet onderwijs en de Wet op de expertisecentra (WEC). De regeling wordt uitgevoerd op basis van de Verordening Leerlingenvervoer gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude.

In de verordening geldt als criterium een afstandsgrens van 6 kilometer voor wat betreft het primair onderwijs en het speciaal basisonderwijs. Dit staat een goede bereikbaarheid van de scholen in de gemeente en in Haarlem niet in de weg. In de maand april worden aanvraagformulieren aan de ouders verzonden. De inkomensgrens voor 2000/2001 bedraagt / 41.000,- (€ 16.810,B). Beneden deze grens is geen eigen bijdrage verschuldigd voor het speciaal basisonderwijs.

Voor de eerste 6 km worden de kosten van het openbaar vervoer op grond van de zone-indeling voor een jeugdjaarkaart in rekening gebracht. In het kalenderjaar 2001 is de eigen bijdrage in de kosten voor een jeugdjaarkaart voor de eerste 6 km. / 393,- (€ 178,34).

2.5. Accommodatiebeleid

De huisvestingsverordening is eind 1996 door de gemeenteraad vastgesteld. De aanvragen komen voor 1 februari van enig jaar binnen en worden beoordeeld op hun noodzakelijkheid en aan de orde gesteld in het consensus-overleg.

De klassenverkleining speelt sinds 1 augustus 1999 een rol in de ruimtebehoefte van de scholen. In eerste instantie kon de formatietoekenning gebruikt worden voor meer handen in de klas.

In 2001 en 2002 is de formatietoekenning zo groot, dat aparte groepen kunnen worden geformeerd, waarvoor in 2001 en 2002 extra lokalen moeten worden gepland.

Een voorstel, dat al eerder naar voren is gekomen, om een zo voordelig mogelijke oplossing te vinden voor dit probleem, wordt momenteel op haalbaarheid onderzocht.

In 2006 hebben alle scholen, bij ongewijzigd beleid, hun piek bereikt en volgt een periode van stabilisatie en langzame daling. De daling duurt ongeveer 20 jaar, als er geen nieuwe woonprojecten worden gerealiseerd. Daarna volgt een golfbeweging naar boven.

HOOFDSTUK 3

3.1. Vakleerkrachten/intensieve hulp en lokaal onderwijsbeleid

De gemeente heeft meer dan 25 jaar een gymnastiekleerkracht uit eigen middelen bekostigd ten behoeve van vakonderwijs aan alle basisscholen in de gemeente. De bekostiging kwam in eerste instantie voort uit een overschrijdingsregeling, maar ontwikkelde zich van lieverlee tot een extra voorziening.

De vakleerkracht die sinds 1 februari 2000 niet meer in dienst is van de gemeente, is niet vervangen, hoewel de directeuren van de basisscholen met klem hebben gepleit voor het behoud van het vakonderwijs. Door een aantal raadsleden is eveneens met klem gepleit voor het behoud van een vakleerkracht. Helaas is daarvoor geen raadsmeerderheid gevonden.

Een mogelijkheid die hier open ligt is het beschikbaar stellen van een bedrag per leerling, waarvoor de scholen naar eigen keuze vakuren kunnen invullen. Daarmee wordt gedeeltelijk tegemoet gekomen aan de wens van alle directeuren.

Het ministerie heeft een lans gebroken voor het herinvoeren van de vakleerkrachten gymnastiek. De opleiding daarvoor wordt aangepast, maar helaas worden er nog geen middelen beschikbaar gesteld.

Inmiddels heeft de raad besloten voor het vakonderwijs / 40,- (€ 18,15) per leerling per 1 oktober van enig jaar + 3% beschikbaar te stellen. Bij excessieve groei wordt tevens gekeken naar de teldatum van 1 maart. Dit bedrag wordt jaarlijks geïndexeerd.

Er is gekozen voor een vergoeding vanaf groep 3 vanwege de vergoeding materiële instandhouding gymnastieklokalen die ook van kracht is vanaf groep 3.

Als de leerplicht wordt verlaagd naar 4 jaar, moet daar naar gekeken worden.

3.2. Logopedie en onderwijsbeleid

Het verbeteren van motorische- en taalvaardigheden neemt in het onderwijsbeleid van Haarlemmerliede en Spaarnwoude een grote plaats in. De vakleerkracht logopedie werkt in gemeentelijke dienst voor alle scholen in de gemeente. Deze situatie is vijftien jaar aan elkaar onveranderd gebleven, ook al kan geconstateerd worden dat elders deze voorzieningen zijn wegbezuinigd.

Het is de bedoeling, conform voorgenomen beleid, bij ommekomst van de arbeidsovereenkomst niet meer tot een nieuwe aanstelling over te gaan.

De vakleerkracht logopedie zal over drie jaar gebruik kunnen maken van een FPU-regeling.

De directies van de basisscholen hechten erg veel waarde aan deze voorziening. De logopedie beperkt zich in de huidige praktijk niet alleen tot onderzoek, maar ook de behandeling wordt ter hand genomen. Bovendien fungeert de logopediste nu als remedial teacher voor de leerlingen die onder behandeling zijn. Het is van groot belang een manier te vinden om van de diensten van een logopedist(e) gebruik te kunnen blijven maken, met name vanwege de grote preventieve waarde.

Door de directeuren en de leden van de commissie MILO wordt echter dringend gepleit voor het handhaven van een logopedist(e) in vaste dienst.

3.3. Onderwijsbegeleidingsdienst

Een tweede Alokaal@ motief voor een herijking is gelegen in de discussie die rond de Onderwijsbegeleidingsgroep Kennemerland is ontstaan.

Deze dienst is werkzaam in de gemeenten Haarlem, Heemstede, Bennebroek, Bloemendaal en Zandvoort, die ook vertegenwoordigd zijn in het overkoepelend bestuur. Haarlemmerliede en Spaarnwoude maakt daarvan geen deel uit, maar is wel aangesloten en neemt diensten af.

Per 1 augustus 1998 hebben de gemeenten de verantwoordelijkheid voor de onderwijsbegeleiding van het rijk overgedragen gekregen. Als gevolg daarvan wordt de Onderwijsbegeleidingsgroep Kennemerland niet meer rechtstreeks door het ministerie bekostigd; het rijksdeel (voor het jaar 2001 is dat voor Haarlemmerliede en Spaarnwoude / 54.043,- (€ 24.523,64) wordt tot 1-1-2002 geoormerkt aan de gemeente uitbetaald en daarvoor moet de zorg door de OBGK ongewijzigd in stand worden gehouden. Na die datum vervalt die verplichting en zal de OBGK de competitie met andere aanbieders moeten aangaan.

Naast de rijksvergoeding draagt de gemeente al vele jaren gemiddeld / 24.000,- (€ 10.890,73) per jaar bij, waar een dienstverlening van 14 uur per week tegenover stond, te verdelen over alle scholen naar rato van het aantal leerlingen. Door de prijsverhoging wordt met een lager aantal uren meer Amaatwerk@ geleverd, in goed overleg met de scholen.

Het gemeentelijk aandeel ligt volgens de rijksvisie onder het inspanningsniveau van de Asobere dienstverlening@ dat in de andere gemeenten in Zuid-Kennemerland wordt gehanteerd. Plannen om ook in Haarlemmerliede daarbij aansluiting te zoeken werden doorkruist doordat de gemeente geconfronteerd werd met een forse bijstelling van de OBGK-tarieven. De onderwijsbegeleidingsdienst heeft het uurtarief aangepast aan de naderende verzelfstandiging, die tot marktconforme prijzen noopt. Haarlemmerliede en Spaarnwoude zag zich daardoor, na jaren van ongewijzigde tarieven geconfronteerd met een stijging van / 92,- (5 41,75) naar / 140,- (€ 63,53) (tarief 2000/2001) per ingekocht uur. Daar kwam bij dat Aurena moesten worden ingeleverd om de consultants in het samenwerkingsverband WSNS (Weer Samen Naar School) te kunnen financieren. Zelf zag de gemeente zich bovendien aanzienlijk gekort in de algemene uitkering. Resultaat was een urenvermindering, in plaats van de beoogde toename. Om de teruggang nog enigszins te compenseren is inmiddels door de raad besloten de rijksbijdrage, bevroren op een aantal van 748 leerlingen (het aantal leerlingen per 1 oktober 1996) aan te vullen tot het aantal leerlingen in dat jaar aanwezig in het basisonderwijs. In 2001 is de bijdrage aangevuld tot het leerlingenaantal van 852. Voor het begrotingsjaar 2001 draagt de gemeente uit eigen kas / 31.891,85 (€ 14.471,89) bij, dat is iets onder de norm van de landelijk gewenste aanvulling. De gemeentelijke aanvulling op de rijksbijdrage varieert tussen de 30 en 50%. De rijksbijdrage is voor 2000 / 50.864,- (€ 23.081,08) (/ 68,B (€ 30,86) per leerling (748)).

Ook al wordt erkend dat bij de onderwijssituatie in Haarlemmerliede en Spaarnwoude het in de rede ligt onder die norm te blijven - de problematiek is over het algemeen minder ernstig dan in de grote stad - duidelijk moge zijn dat een extra bijdrage nog steeds wenselijk wordt geacht.

In overleg met de directies is besloten de extra bijdrage ad / 15.000,B (€6.806,70), die voor het eerst in 2001 zal worden uitbetaald, rechtstreeks aan de scholen ten goede te laten komen. De scholen zijn vrij in hun cursuskeuze mits deze is gebaseerd op deskundigheidsbeoordeling. De verantwoording van de besteding dient elk jaar voor 31 januari te worden ingediend. Te beginnen met 2002.

Voor de verdeling van deze bijdrage is besloten het aantal leerlingen per 1 oktober + 3% als verdeelsleutel toe te passen.

HOOFDSTUK 4

4.1. Bestrijden van achterstanden en lokaal onderwijsbeleid

Ten aanzien van de bestrijding van achterstanden ontvangt de gemeente geen middelen van het ministerie.

De scholen ontvangen extra formatie naar het gewicht van de leerlingen. Voor de scholen in deze gemeente biedt deze financiering weinig soelaas.

Voor in het jeugdbeleid aangestipte probleem van de complexiteit van de zorg die op de scholen aan de jongeren moet worden geleverd kan in het lokaal onderwijsbeleid een oplossing worden geboden in de vorm van de klassenverkleining. De huisvesting ten behoeve van de klassenverkleining vergt een grote financiële inzet van de gemeente. Het vormgeven van de zorg hoeft niet per se gezocht te worden in de vorm van meer lokalen maar kan ook gevonden worden in de mogelijkheid van meer handen in de klas. Het resultaat, meer aandacht voor de leerlingen die extra zorg nodig hebben, kan op die manier ook worden bereikt.

In de begrotingsbehandeling zou aandacht kunnen worden besteed aan een wijziging van de personeelsformatie en het inzetten van extra middelen voor zowel het openbaar als het bijzonder onderwijs.

Het beleid van het regionale openbare samenwerkingsverband Weer Samen Naar School is erop gericht om leerlingen zoveel mogelijk binnen het regulier basisonderwijs te houden. Hiervoor wordt de komende jaren een zorgvoorzieningen-structuur in het basisonderwijs ontwikkeld.

Bij de uitvoering hiervan blijkt op landelijk niveau de noodzakelijk geachte uitbreiding van opvangmogelijkheden in het basisonderwijs niet eenvoudig te realiseren.

De belangrijkste maatregelen uit het akkoord Weer Samen Naar School zijn:

1. het zorgbudget van basisscholen wordt verhoogd doordat een deel van de faciliteiten van het speciaal onderwijs wordt overgeheveld en het grootste deel van de opbrengsten van Toerusting en Bereikbaarheid ten behoeve van Weer Samen Naar School is ingezet.
2. De bekostiging van het speciaal onderwijs wordt gebaseerd op een deelname van 2% van het totaal aantal leerlingen in het primair onderwijs. Het verschil ten opzichte van de huidige deelname van 3,8% wordt in het zorgbudget van het Samenwerkingsverband opgenomen.
3. Basisscholen kunnen met hulp van het personeel uit het speciaal onderwijs binnen het samenwerkingsverband op allerlei manieren proberen hun zorg te verbreden.
4. De besturen binnen het Algemeen bijzonder samenwerkingsverband voor het openbaar onderwijs moeten gezamenlijk beslissen over de inzet van het zorgbudget.
5. De nieuwe zorgstructuur wordt geleidelijk ingevoerd, met ingang van 1 augustus 1998, met een overgangsfase van 5 jaar. In 2003 wordt overleg gepleegd over een nieuw op te stellen Zorgplan.

De verantwoordelijkheid voor de uitvoering van het akkoord ligt bij het bestuurlijk samenwerkingsverband dat in Zuid-Kennemerland een federatieve verenigingsvorm kent, waarvan elk lid één afgevaardigde in het bestuur heeft.

De ervaring leert dat de doelstellingen moeilijk te realiseren zijn, met name door de financiële beperkingen maar ook door de taakverzwaring op de scholen.

Het leerlingenvervoer zal vervoersmogelijkheden moeten bieden naar de basisscholen waar speciale zorg gegeven wordt. Ook vervoer naar speciaal basisonderwijs buiten het samenwerkingsverband moet mogelijk zijn, waarbij de Permanente Commissie Leerlingenzorg een doorslaggevend advies uitbrengt.

In het kader van het jeugdbeleid kan de onderwijsbegeleidingsdienst een aanbod en een structuur creëren ten behoeve van het basisonderwijs. Dat aanbod wordt, zoals bovenstaand reeds vermeld, door de OBD in goed overleg met de scholen uitgevoerd.

Voorts biedt de OBD in het Samenwerkingsverband Weer Samen Naar School extra ondersteuning en begeleiding daar waar de leerkrachten overbelast dreigen te raken door de taakverzwaring die de zorgstructuur rondom leerlingen veroorzaakt.

Niet alleen in de coaching van leerkrachten bij het herkennen van probleemsituaties, maar ook door het ontwikkelen en aanbieden van programma's voor probleemkinderen vult zij haar taak in en levert een bijdrage.

4.2. Leerplichtbeleid

De gemeente is verantwoordelijk voor de uitvoering van de Leerplichtwet. Het leggen van nadruk op leerrecht impliceert dat leerlingen onderwijs moeten kunnen volgen. Ontheffing vanwege plaatsing in kinderdagverblijven moet tot een minimum worden beperkt.

Ook in het voortgezet onderwijs is een circuit ontstaan waarin leerlingen terecht kunnen die dreigen uit te vallen uit het reguliere onderwijs. In het samenwerkingsverband heeft de gemeente Haarlem de rol van centrumgemeente waar alle voorzieningen voor de zorg aanwezig zijn. Hierover is geregeld contact met de leerplichtambtenaren en de betreffende scholen. Ook met de deelraden Geuzenveld en Osdorp van de gemeente Amsterdam is op incidentele basis contact. Volledig en partieel leerplichtige leerlingen, die in de problemen dreigen te komen of uitvallen, moeten in eerste instantie worden aangemeld bij de leerplichtambtenaar.

Per 1 september 2000 is het verplicht leerlingen die niet meer leerplichtig zijn, van 17 tot 23 jaar, die zonder startkwalificatie dreigen uit te stromen uit het regulier onderwijs, aan te melden bij het Regionaal Meld- en Coördinatiepunt voortijdig onderwijs verlaters. Dit bureau is gehuisvest in het Regionaal Bureau Onderwijs, Kruisweg 70 te Haarlem. Dit bureau vormt de brug naar speciale praktijkopleidingen.

In de toepassing van de leerplichtwet is in overleg met de scholen voor primair onderwijs overeengekomen de regels van de Leerplichtwet strikt te hanteren. Hiermee is bereikt dat door alle scholen een consistente lijn wordt gevolgd.

Uitzonderingen zijn mogelijk. Door afstemming tussen leerplichtambtenaar en directeur krijgen die uitzonderingen vorm. Door die wisselwerking ontstaat een praktisch beleid waarmee de scholen kunnen werken en er op iedere school eenduidigheid is voor de ouders en de leerling. Daarmee zijn de regels van de Leerplichtwet niet star maar kunnen worden toegesneden op de individuele situatie.

Zo wordt onderscheid gemaakt tussen luxe-verzuim en signaalverzuim.

Bij luxe-verzuim halen ouders hun kinderen van school voor reizen en vakanties. Deze gevallen worden streng behandeld, bijvoorbeeld door het opmaken van een proces-verbaal.

Maar signaalverzuim wordt gezien als uiting van sociale problemen. Hierbij zal eerder naar passende hulp worden gezocht.

Voor de strikte hantering van de regels bij luxe-verzuim is tevens gekozen vanwege de preventieve werking die ervan uitgaat ten aanzien van de groei hiervan.

In het lokaal onderwijsbeleid moet ook aansluiting gezocht worden bij het jeugdbeleid, bijvoorbeeld door de rol van de leerplichtambtenaar centraal te stellen in een netwerk rondom jeugdigen.

Hulp op maat betekent dat de leerplichtambtenaar op zoek moet gaan naar oorzaken van en oplossingen voor verzuim en voortijdig schoolverlaten van de betreffende leerling. De leerplichtambtenaar zal door samenwerking met scholen, instellingen en andere gemeenten een netwerk om zich heen moeten creëren. Het middel van proces verbaal zal met de nodige voorzichtigheid en slechts in uiterste gevallen worden gehanteerd.

HOOFDSTUK 5, Openbaar onderwijs

5.1. Integraal Schooltoezicht (IST)

Op landelijk niveau wordt door de Inspectie Onderwijs regelmatig het basisonderwijs getoetst.

Eens in de twee jaar vindt een globale toetsing plaats, daarnaast wordt een Integrale Schooltoets uitgevoerd die enkele dagen in beslag neemt en door een Inspecteur uit een ander deel van het land wordt uitgevoerd.

In het openbaar basisonderwijs in Halfweg hebben de laatste jaren roerige ontwikkelingen plaatsgevonden waarvan de gevolgen nog steeds zijn terug te vinden en die hun weerslag hebben op het Rapport Integraal Schooltoezicht.

Een nieuw gebouw, een snelle groei van het aantal leerlingen, het wisselen en de aanwas van nieuw personeel zijn allemaal zaken die de grote stap voorwaarts in het pedagogische klimaat hebben vertraagd.

De Inspecteur heeft in zijn rapportage betreffende het Integraal Schooltoezicht de volgende zaken kunnen constateren (kort samengevat):

1. In het leerstofaanbod voldoen de meeste methoden aan de kerndoelen; een nieuwe taalmethode, die voldoet aan de kerndoelen, is in augustus 2000 aangeschaft.
2. De beschrijving van de leerlijnen in de onderbouw vraagt dit jaar de aandacht. De doelen zullen worden getoetst. De controle op de kwaliteitszorg zal nog meer aandacht krijgen.
3. Het leerlingvolgsysteem wordt fasegewijs uitgebreid. De kwaliteit van de functionele overlegstructuren en de functionele externe contacten en de contacten met de ouders zijn voldoende.
4. In het schoolplan zal meer aandacht worden besteed aan het formuleren van streefdoelen voor het onderwijsleerproces en de opbrengsten daarvan op de langere termijn.
5. De schoolgids zal verder worden aangepast aan de hand van de voorschriften.

De inspecteur heeft er alle vertrouwen in, mede door de gebleken betrokkenheid van alle geledingen in en rond de school, dat de innovaties binnen de gewenste termijn met succes ter hand worden genomen.

En over emancipatie gesproken. Het bestuur heeft inmiddels voldaan aan de eis van de Inspecteur door een beleidsverklaring op te stellen waarin wij een Avoorkeursbeleid@ hebben beschreven voor het aanstellen van vrouwelijke schoolhoofden. In de praktijk, wij hebben reeds de derde vrouwelijke directeur in successie aangesteld, was daar overigens al volop sprake van.

5.2. Toekomst openbaar onderwijs

De garantie voor de kwaliteit van het onderwijs wordt op verschillende manieren gewaarborgd:

- De doorvoering van de klassenverkleining vindt in 2002 zijn eindvorm, zodat in de onderbouw voor leerlingen tot 7 jaar maximaal 22 leerlingen per groep onderwijs ontvangen of dat meerdere leerkrachten voor de groep aanwezig zullen zijn;
- De aanschaf van de nog niet vervangen nieuwe leermethoden;
- De ontwikkeling van de wijze van les geven van klassikaal naar meer individueel;
- De meerjarenplanning voor het onderhoud van de gebouwen ;
- Extra geld voor kennisvermeerdering team/directie;
- De extra middelen die incidenteel of structureel extra ter beschikking worden gesteld door het Ministerie van Onderwijs en de gemeente.
- De begeleiding door de Onderwijs Begeleidingsgroep en een streven naar meer overleg met het voortgezet onderwijs om de doorlopende leerlijnen vloeiend te laten verlopen.

Op veel gebieden wordt gezocht naar samenwerking om met elkaar betere resultaten te boeken. Ook in het onderwijs hebben al veel scholen zich aan elkaar verbonden tot grotere besturen, waardoor er meer mogelijkheden ontstaan in het kader van personeel, inkoop, overleg, directievoering etc. In het openbaar onderwijs wordt nu ook de mogelijkheid geboden over de gemeentelijke grenzen heen samenwerking te zoeken. De 10 openbare scholen in de gemeenten Zandvoort, Bennebroek, Heemstede, Bloemendaal en Haarlemmerliede en Spaarnwoude zijn reeds enige tijd in overleg en de besturen doen onderzoek naar de vormen van samenwerking en de toekomstige bestuursvormen. Wij hopen binnen een jaar op het punt te zijn gekomen waarop de keuzes gemaakt kunnen worden wat wel en niet te realiseren is.

De onderhoudsplanning voor zowel gebouwen als inrichting maar ook leermethoden is inmiddels aardig op de rails gezet en geeft voor de toekomst de verzekering dat er geen al te grote verrassingen te voorschijn komen.

5. 3. Overlegstructuur

De beleidsnotitie is in het directeurenoverleg besproken en is onderwerp geweest van discussie in het overleg met de schoolbesturen. Het college van burgemeester en wethouders heeft de notitie goedgekeurd en vervolgens ter advisering aangeboden aan de commissie MILO . De beleidsnotitie zal, na een inspraakronde van de schoolbesturen, ter vaststelling aan de raad worden aangeboden en als basis dienen voor toekomstig beleid.

Halfweg, mei 2001